

Wyrok z dnia 21 października 1998 r.

II UKN 274/98

W przypadku osoby, która stała się inwalidą po ukończeniu trzydziestego roku życia, warunki wymagane do przyznania prawa do renty inwalidzkiej przewidziane art. 32 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40 poz. 267 ze zm.) uzupełnione są w art. 33 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 33 ust. 2 tej ustawy, które przewidują udowodnienie pięcioletniego okresu ubezpieczenia oraz wykazanie, że okres zatrudnienia przypadłał w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku (jeżeli ubezpieczony w chwili zgłoszenia wniosku pozostaje w zatrudnieniu).

Przewodniczący: SSN Jerzy Kuźniar, Sędziowie: SA Beata Gudowska (sprawozdawca), SN Stefania Szymańska.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 21 października 1998 r. sprawy z wniosku Jana T. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w A. o rentę inwalidzką, na skutek kasacji Rzecznika Praw Obywatelskich od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku z dnia 23 stycznia 1998 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i zmieniając decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w A. z dnia 17 lutego 1997 r. przyznał Janowi T. rentę inwalidzką według pierwszej grupy inwalidzkiej od dnia 9 grudnia 1996 r.

U z a s a d n i e

Rzecznik Praw Obywatelskich, działając na podstawie art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego, rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej - Prawo upadłościowe i Prawo o postępowaniu układowym, Kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 43, poz.189) w związku

z art. 393¹ pkt 1 i 393¹⁵ KPC, złożył kasację od prawomocnego wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku z dnia 23 stycznia 1998 r., oddalającego odwołanie Jana T. od decyzji Oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w A. odmawiającej przyznania mu renty inwalidzkiej. W kasacji zarzucił naruszenie prawa materialnego - art. 33 ust. 1 pkt 5 i ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.) - i domagając się uchylenia zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającej go decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 lutego 1997 r., wniósł o przyznanie wnioskodawcy renty stałej z tytułu całkowitej niezdolności do pracy oraz do samodzielnej egzystencji.

W uzasadnieniu kasacji Rzecznik Praw Obywatelskich podniósł, że roztrząsanie dowodów przedstawionych przez Jana T. w postępowaniu przed organem rentowym oraz Sądem Wojewódzkim powinno było ponad wszelką wątpliwość prowadzić do przyznania mu wnioskowanego świadczenia, a tymczasem w sprawie zapadł wyrok oddalający odwołanie. Motywów wydania wyroku tej treści nie sposób - jak wskazuje Rzecznik - wyjaśnić, gdyż żadna ze stron nie zażądała sporządzenia na piśmie jej uzasadnienia.

Z materiału dowodowego zebranego w postępowaniu rentowym i przed Sądem Wojewódzkim wynikało, że Jan T., urodzony dnia 24 lutego 1944 r., wnioskiem z dnia 25 listopada 1996 r. skierowanym do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w A., domagał się przyznania prawa do renty inwalidzkiej. Do wniosku dołączył dokumenty stwierdzające 16 lat, 3 miesiące i 16 dni okresów składowych, wysokość zarobków oraz stan zdrowia. Przedstawił także świadectwo pracy wystawione przez Jednostkę Wojskową [...] w S. z dnia 22 listopada 1996 r. [...] i inne dokumenty, na podstawie których pracownik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych potwierdził rozwiązanie przez niego umowy o pracę w dniu 9 grudnia 1996 r. [...] oraz pobieranie zasiłków chorobowych od 12 czerwca 1996 r. do 8 grudnia 1996 r. [...].

Z niekwestionowanych przez organ rentowy dokumentów wynikało, że w dziesięcioleciu od 25 listopada 1986 r. do 25 listopada 1996 r., przypadającym przed dniem złożenia wniosku, wnioskodawca udowodnił 5 lat, 2 miesiące i 6 dni okresów składkowych uzupełnionych okresami nieskładkowymi, natomiast decyzją z dnia 17 lutego 1997 r. organ rentowy, odmówił mu prawa do wnioskowanego świadczenia dlatego, że Wojewódzka Komisja Lekarska do spraw Inwalidztwa i Zatrudnienia nie zaliczyła go do jednej z grup inwalidztwa.

W postępowaniu sądowym przedmiotem dowodu była ocena zdolności do wykonywania przez wnioskodawcę zatrudnienia dokonana w opinii biegłych lekarzy, którzy stwierdzili inwalidztwo I grupy.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W przepisie art. 32 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.) ustanowione zostały następujące warunki dla przyznania prawa do renty inwalidzkiej:

- wymóg inwalidztwa (które od dnia 1 września 1997 r. rozumieć należy jako niezdolność do pracy),

- wymóg posiadania wymaganego okresu zatrudnienia (od dnia 15 października 1991 r. uważa się za spełniony, jeżeli pracownik udowodni wymaganą liczbę lat okresów składkowych lub składkowych uzupełnionych okresami nieskładkowymi),
oraz

- wymóg, aby inwalidztwo powstało w czasie zatrudniania (od dnia 15 listopada 1991 r. w okresach wymienionych w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw - Dz.U. Nr 104, poz. 450 ze zm.) lub w ciągu 18 miesięcy po ustaniu tych okresów.

W przypadku osoby, która stała się inwalidą po trzydziestym roku życia, warunki te uzupełnione są w przepisie art. 33 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 33 ust. 2 tej ustawy, przewidującym wymóg udowodnienia pięcioletniego okresu ubezpieczenia oraz wykazania, że okres tego zatrudnienia przypadał w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku, jeżeli zainteresowany w chwili zgłoszenia wniosku pozostaje w zatrudnieniu.

Z ustaleń wynika, że wnioskodawca spełnił wszystkie te warunki. Jest bowiem inwalidą I grupy, czyli osobą uważaną za całkowicie niezdolną do wykonywania jakiegokolwiek zatrudnienia oraz do samodzielnej egzystencji w rozumieniu art. 23 i 23 ust. 4 cytowanej ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r., oraz udowodnił - co nie było zresztą przedmiotem sporu - wymagany okres zatrudnienia w dziesięcioleciu poprzedzającym datę zgłoszenia wniosku, w okresach: od 22 listopada 1986 r. do 30 kwietnia 1987 r., od 15 lutego 1988 r. do 15 kwietnia 1988 r., od 2 listopada 1988 r. do 15 kwietnia 1989 r., od 1 listopada 1989 r. do 15 kwietnia 1990 r., od 25 września

1990 r. do 30 kwietnia 1991 r., od 5 października 1992 r. do 15 kwietnia 1993 r., od 22 września 1993 r. do 30 kwietnia 1994 r., od 4 października 1994 r. do 2 maja 1995 r. i od 24 sierpnia 1995 r. do 22 listopada 1996 r.

Należy podkreślić, że inwalidztwo wnioskodawcy, i to w pierwszej grupie, powstało przed upływem 18 miesięcy od ustania prawa do pobierania zasiłków chorobowych.

Wobec tak oczywistych ustaleń uzasadniony jest zarzut, że wyrok Sądu Wojewódzkiego narusza wymienione w kasacji przepisy prawa materialnego. Mając to na uwadze Sąd Najwyższy stwierdził, że kasacja Rzecznika Praw Obywatelskich jest zasadna, toteż uwzględniając ją, uchylił zaskarżony wyrok i przyznał wnioskodawcy prawo do renty inwalidzkiej, łącznie z dodatkiem pielęgnacyjnym, przy czym miał na uwadze, że podstawę roszczeń Jana T. stanowią - na zasadzie art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1996 r. o zmianie niektórych przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i o ubezpieczeniu społecznym (Dz.U. Nr 100, poz. 461) - przepisy art. 32 w związku z art. 23 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 września 1997 r.

Orzeczenie zawarte w sentencji wynika z dyspozycji art. 393¹⁵ KPC.

=====